COLAI
PERA.
TUS II.

Vacandum Studiis.
Ex Bibliotheca
VALENTINI SCHLIEFF
Gedani.

Henrici Nicolai

1. de Multipraesentia Rei finitae.
2. Tr. de Contradictionis Natura et Principio.
3. Tr. de Oppositione Enunciatorum.
4. Pansophia liberalis Tabellis repraesentata.
5. Disquisitio Magnetica.
6. Tr. de Notitiis naturalibus.
7. Tr. de Cognitione humana universa, duabus Exercitationibus comprehensa.

De speciebus Contradictionis Enuntiativæ.

THESIS LXX.

Hic ad totam hancconsequentiam respondendum, Orationē Pauli esse affect juā saltē, non Logice enuntiatiuā, & intelligendam sub Conditione, si fieri possit, non absolutè. Similiter in coeteris explicandis *progrediendum*. *Iam* hæc nihil cum verâ Contradictione enuntiatiuâ, *Cuius formam iam disquirimus, commune habent, & sic à nostro quæsito aliena sunt.*

Resp. Georgio Lampadio Dant. Bor.

71. Satis de argumentis formæ Contradicendi *opponendū. Manet inde forma Nostra contrad. generaliter & in omni materiâ procedens.* Succedat diuisio Contradictionis enuntiatiuæ. *Hac* qumodo *commodissimè institui queat* t. 9. *ostensum*. *Hic ad* methodum ibi delineatam *divisiones ejus decurremus*. Contradictio Enuntiatiua est vel directa & apertè formalis, vel indirecta & virtute formalis. Directa est, cum idem subjectum & prædicatum eodem sensu apertè affirmatur & negatur. *Hæc* in primariam subdividi potest, & secundariam. Primaria sit illa, quæ inter propositiones certâ quantitate determinatas versatur, Ut cum inter vniuersalem affirmantem & particularē negantem, *vel vniuersalem negantem & particularem affirmantem* Contradictio *versari à* Logicis *docetur*. *Vt, Om. homo est doctus, Non omnis homo est doctus, vel Quidam homo non est doctus.* Prior *tamen magis immediatè affirmantem negat, quàm posterior, quæ mediatè & vi prioris, cui æquipollens, id præstat, vt t. 62. monitum, Nullus homo est*

doctus, non nullus homo est doctus, vel quidam homo est doctus. Secundaria sit, quæ inter Enumtiationes quantitate aliquâ non præcise determinatas versatur. Hasq; vel absolutas, vel modales & exponibiles, vel singulares, vel indefinitas, vel simplices, vel compositas, & has vel comparatiuas, vel conjunctiuas. *In omnibus his enuntiandi formis Contradictiones formari posse* §. 17. 19. exemplis *manifestum factum est.*

72. Pauca hic quæsita de Contradictione harum enuntiationum *sunt ventilanda, priusquam species has enuntiativas dimittamus.* Quæritur 1. Duarum singularium oppositio rectiusnè ad Contradictionem revocetur, an ad contrarietatem? *Ad Contradictionem referunt* Regius l. 2. Log. q. 5. p. 610, & 618. Vbi & *majorem Logicorum partem ita facere docet.* Iac. Martini l. 3. instit. Logic. c. 7. Bertius l. 2. Log. C. 7. Rhenius l. 2. Log. p. 185. Keckermannus l. 2. Log. s. 1. c. 7. & I. Martini in h. l. Keck. Raconis b. 2. Log. s. 4. d. 3. Mendoza d. 4. suum. §. 22. Fonseca l. 3. Log. C. 6. Hornejus d. proc. disp. c. 5. §. 2. 12, & l. 2. comp. Dial. c. 5. Conimbricenses in c. 7. d. Interpr. q. 1. a. 2. Nihusius d. modal. propos. c. 6. alijq;. *Ad contrarietatem referre malunt* Scheiblerns d. propos. c. 11 n. 12, 18. & alij. Prius probabilius est. 1. Quia definitio Contradictionis *illis competit, affirmatur enim & negatur idem de eodem in eodem sensu præcisè, non determinando præcisè quantitatem aliquam, sed qualitatem tantum respiciendo, vt* §. 8. 9. *patuit.* 2. Quia definitio Contradictionis ab Aristotele d. interp. c. 4. tradita illis competit. *Contradictio est affimatio & negatio maxime opposita. Vbi in definitone omnes propositiones, opposita, quæ nec verè simul, nec falsæ esse possunt*

possunt, tanquam Contradictoriæ *comprehenduntur. Singulares autem oppositæ tales sunt.* 3. Quia attributum Contradictionis illis competit, *quâ nunquam simul veræ aut falsæ tales oppositæ esse possunt, sed alteram veram, alteram falsam esse oportet. Contrariarum autem attributum est, utrãq; falsã habere posse.* 4. Quia inde denominationem habent, ut *contradictoriæ de lege appellentur, Quod in eo contradictoriarum legem servent, vt verum â falso jmmotè secernant. Sic Deus est semper, Deus non est sẽper, Deus est ubiq;, deus non est ubiq;, contradictoriæ de lege dicuntur, fatente* Scheiblero c. l. n. 14. *E. & melius ad contradictorias reuocantur, quam contrarias.* 5. Accedit *authoritas* Aristotelis *ante allegata*, Vt & c. 7. ejusdem libri, *vbi & in rebus vniuersalibus vt homo, animal, & in singularibus, qua in multis non dicantur, ut* Callias, *necesse esse effari inesse aliquid aut non inesse rerum vniuersalium cuspiam aut singularium ait. At inesse & non jnesse dicere jn singularibus manifesta est contradictio. Simliter &* potissima pars coeterorum Logicorum ad *contradictoras eas reuocantium huic consentit, ut ex authoritatibus ante allegatis patet.*

73. Dices 1. Aristoteles singulares oppositas manifestè vocat contrarias, vt, Callias est justus, Callias non est justus, de jnterp. c. vlt. t. 1. Ergò. R. Aristoteles ibi contrarietatem pro quauis repugnantiâ sumit, *& inquirit comparationem repugnantiarum in enuntiatis, quanam major in illis sit, an quæ contrarias orationes habeat, Vt, om. homo est iustus, Null. homo est just. An quæ contrarias res enuntiet, Vt om. homo est iustus: Om. h. e. jniustus.* Huc & singulares refert, *Callias iustus est, Callias non est iustus, & Callias est jniustus, & quænam magis repugnent, disquirit.* Iam sub tali contrarietate & *contradictionem com, prehendi nihil jmpedit. Ita hæc,*

bonum est bonum, bonum non est bonum, contradictiones sunt. Contra/ria dicuntur in genere, h. e. repugnantia. *Ita & singulares opposita contraria dici possunt, & si alias contradictoria.* Et Aristoteles ita *singulares contrarias vocat, vt & has, Callias iustus est, Callias iniustus est, contrarias dicat.* Hæ *autem non sunt* verà propositionum contrarietate contrariæ, *cum neutra neget affirmationem: sed prædicata tantùm contraria habent, vt si dicas, bonũ est bonum, & bonum est malum, Quæ contrarietate enuntiatiuâ non sunt contraria. Nec ergò strictè ibi contrarietatem* Aristoteles *accipere potest.*

74. 2. Facilè datur vnus conceptus contrarietatis, si & vniuersales & singulares complectatur, *nempè oppositio propositionum ejusdem quantitatis. Singulares autem hic etiam eandem quantitatem retinere dici possunt.* R. 1. Etiam facilè datur communis conceptus contradictionis ad singulares & uniuersales vel particulares, *si oppositio affirmans & negans idem de eodem præcise dicatur,* indifferenter *sumendo quantitatem, an adsit, an non adsit:* vt §. 8. *deductum. Sic & singulares sub contradictione comprehendi possunt.* 2. Contrarietas est oppositio prop. ejusdem quantitatis, quantitatem de vniuersalitate & particularitate præcisè interpretando, non ultrà extendendo. Singularitas *propriè quantitas non est, sed quantitatis in propositione principium, si singularia plura combinentur. Ita indefinitio propositionis propriè* quantitatis carentia est, non quantitas, *& si sub nomine* quanti *in quæsito,* quæ, qualis, quanta, *comprehendatur. Ibi enim* quanta *dicuntur, non quæ veram quantitatem Enuntiatiuam semper habent, sed* quibus ad quæstionem, quanta sit enuntiatio, *respondetur. Quod &* indefinito *& singulari fit. Indefinitum a. signo quantitatis carere certum est.* 3. Vniuersalipus

libus magis conueniunt singulares, quàm particularibus. *Ita ex meris singularibus bona est forma Sylogistica, vt ex meris vniuersalibus, quæ ex meris particularibus non. E. & magis ad vniuersalium oppositionem referenda, quæ contrarietas.* R. Singularia *vt sic, nec vniuersalibus competunt, nec particularibus in quantitate, quia* nullam quantitatem propriè dictā *habent, sed singularia sunt: Inde nec ad oppositionem vniuersalium magis referenda, quàm Particularium.* Propriam enim velut speciem propositionum ab vniuersalibus distinctam *constituunt, vt concedit* Scheiblerus d. propos. c. 6. n. 53. In vi inferendi *vniuersalibus interdum magis appropinquant, interdum particularibus. Sic in* Darij *Minor & Conclusio possunt esse singulares, vt, Omn. homo est animal. Petrus est homo. E. Petr. est animal. Vbi* singulares *ha stant velut pro particularibus. Si dicas, Paulus fuit coelebs. Qu: Apostolus fuit Paulus. E. Quid. Apost. fuit coelebs. Est velut reductio expository ad 1. figuram, & major singularis stat velut pro vniuersali, & ad modum darij reducetur, particularem enim maiorem per formam non admittit prima figura. Ita hac* æquivalentia in singulari, *quando in syllogismo est*, indifferens ad vniversalitatem & particularitatem est. *Nec ex hoc inferri potest,* magis ad oppositionem uniuersalium, quàm particularium singulares referendas esse. Vim inferendi enim a propriâ suâ formâ habent, non quod vniuersali vel particulari præcisè æquipolleant. *Vnde proprios syllogismos non ad modos figurarum rigidè reducunt. Sed oppositionem eam habent, quæ attributis contradictionis par est,* V t. 70. *visum, Et hic* Contradictio *in illis locum habet. Vt vis illativa in illis certa, fixa, immota: Sic & oppositio. Hæc autem Contradictio, non contrarietas.*

75. II Duarum indefinitarum oppositio an Contradictio dicenda, an Contrarietas? *Ad contradictionem refert* Keckermanus l. 2. Log. s. 1. c. 7. *si sint indefinita* de ideâ & rebus necessarijs *formatæ, non autem prædicata contingentia habentes. Vt, fides est omnium, fides, non est omnium. Purgatorium est, purgatorium non est. Corpus Christi latet in pane, Corp. Chri. non lat. in pa.* Keckermanno *consentit defensor eius* Zanakius con. Iac. Martin. l. 2. s. 1. c. 7. q. 1. *Alij negant, indefinitas contradictorias esse, quod quãdiu indefinitè sumantur, de alio & alio, non eodem subjecto intelligantur. Quæ autem de alio & alio sumantur, veræ contradictionis non sunt capacia. Et limitare hoc* ad indefinitas in materiâ necessaria *est conditionem aliquam materilem assignare, quæ ex realibus disciplinis est desumenda, non Logicâ.* Contradictio *autem ex ipsâ opponendi forma in Enuntiatis procedere debet, & immotè verum â falso secernere* Ita Aristot. d. interp. c. 7. *de re vniuersa indefinitè aliquid enuntiatum non facere enuntiata adversa docet, & si quæ declarantur aut significantur, aduersa esse possint. Vt homo est albus, homo non est albus. Cum hoc facit* Iac. Martini præl. c. Keck. c. l. Keckermannus & Zanakius c. l. *regerunt, de indefinitis contingentibus* Aristotelem *intelligendum esse, & harum exempla tantum attulisse. Et de illis agere, quarum subiectum non sit τὸ αὐτὸ, quod in contingentibus tantum fiat. Vbi necessaria sit propositio, oppositionem de eodem subjecto semper esse. Vt homo est animal, homo non est animal.* Dicendum hic 1. Aristoteles contingentis quidem indefinitæ exemplum attulit, *non tamen* exclusiué *loquitur, in illis solis pronuntiatum suum valere,* sed generaliter, *si de re vniuersâ non vni-*

uersè

uersè aliquid enuntiatur, propositiones non esse contradictorias dicit. Et ad indefinitas ergò necessarias hoc extendere nihil prohibet. 2. Etsi in materia necessariâ indefinitè prolatâ idem subiectum seruetur, ex explicatione tamen id ipsius materiæ primùm est euoluendum, *qualis ea sit, an necessaria an contingens sit: ex ipsa enuntiandi forma indefinitâ constare hoc non potest. Et oppositio ergo Contradictoria identitatem subiecti respiciens, magis in materiâ indefinitâ fundabitur, quã formâ enuntiandi.*

76. 3. Etiam in indefinitis contradict. procedere dici potest, sed identicè & eodem sensu sumptis, Qualiscunq; iam sit materia, *an necessaria, an contingens, modò idem de eodem eodem sensu affirmetur & negetur, legitima & in illis est Contradictio. Nam* 1. In *hoc generalis & â priori velut concepta contradictionis ratio* est, t. 8. 9. 2. Attributum Contradictionis *hic locum habet, vnum enuntiatum verum facere, alterum falsum.* 3. Secus contradictio *non esset formale omnium propositionum instrumentum, sed materiale quarumdam tantum, vniuersalis nempè & particularis opposita, quod concedendum non est.* Sic ergó in indefinitis, si idem de eodẽ affirmetur & negetur, verissimè contradicitur, falsumq; â vero secernitur, *Vt homo e. animal, homo non est animal, Homo est dives, homo non e. d. Bona opera justificant. Bona opera non justificant. Bona opera saluant, bon op. non saluant.* Caritas *justificat, Car. non just.* Sacramenta *remittunt peccata, sacram. non r: p.* Fides *est omnium, fid. non est om.* Homines *resurgent in nouissimo die, Hom. non resur. i. n. d. Christiani peccatũ hab. Ch. p. n. h.* Homo *justificatur per gratiã, Homo non ip. gr.* Peccatum *originis est substantia hominis Theologica, Pecc. or. non est s. h. t.* Ita in Scriptura aliisq; authorum scripti-

sas

sapè indefinitas propositiones sibi contradicere aiunt Thelog. *etiamsi vniuersali aut particulari nota non præcisè sint determinata, Vt exemplis §. 3. 4. planum factum. Non ergò indefinitis simpliciter neganda Contradictio.*

77. 4. Exempla à Kekermanno adducta *pro contradictione indefinitarum non omnia quadrant, sed iure* in quibusdam *aliquid desideratur.* Inprimo *fides est omnium fides non est omnium, terminum fidei, Vt eum scriptura describit & determinat, non esse indefinitum, sed singularem & singularis rationem obtinere reposuit* Iac. Martini c. l. con. Keckerm.. *Sed hunc oppugnat* Zanakius,& *communem esse ostendit, non singularem,* c. l. *At vt mihi videtur, rectè commodeq́. Fides, vt in Theologicis sumitur, non jnuididuum, & quod vni soli subiecto singulari tantum competat, notat, sed velut* speciem aliquam habitus vel *qualitatis supernaturalis,* vel *etiam actus Theologici, quæ multis Indiuiduis competere potest, quæ juncta & contrarijs suis Indiuiduis opposita speciem velut quandam oppositam faciant, quæ* fidelium coetus *dicatur, sic ut qui infidelitate constant,* infideles *appellantur. Vnde diuisio hominum in* Theologicis in fideles & infideles *est velut* generis cuiusdam Theologice spectati in suas species, *Quod fieri non posset, si fides verè infimum quid & singulare esset. Ita fides multis subiectis fidelibus inesse potest, Vt* Abrahamo, Iacobo, Davidi, Salomoni, Petro, Paulo, Andreæ, alijsq́; *Vnde termino* communi, non singulari, *respondere intelligitur.* Singularia *enim vni soli tantum & indiuiduifico subiecto competunt, vt hæc albedo, ista nigredo. Non quidem omnium est fides, sed quorundam tantùm; Inde autem particulare ens sit, non præcisè singulare. Particulare autem tale quid esse potest, quod suo modo* commune *esse, multisq́, singularibus*

inesse potest. *Sic eruditio, justitia, candor, non est omnium. Communia tamen illa, non singularia.* Secundum Keckermanni exemplum, purgatorium est, purgatorium non est, *vere alienum est.* *Iste enim terminus, vt à* Papistis *sumitur*, verè singularis est, *non vt indefinitus capitur, qui vel vniversali vel particulari æquipollere, in eumq́; resolui potest.* Purgatorium enim Papistæ vnicum *Numero* & singularem locum statuunt, *in quo animæ post mortem à peccatis venialibus expurgantur, Ac purgatæ in Cœlum recipiuntur.* Tertium, Corpus Christi latet in pane, Corp. Chri. non l. i. p. *etiam reverâ ex subjecto* singulari *est.* *Corpus quidem terminus vniversalis est, & indefinitè in propositione poni potest.* *Sed* Corpus Christi *jam est Corpus hoc & illud, quod verissimè singulare est, ut corpus Iacobi, Petri, Andreæ, &c. Et miserum* Zanakij c. l. est *effugium*, voluisse Keckerm: *his exemplis singularium Contradictionem & indefinitarum simul vno labore ostendere, Cum* contextus Keckerm. *manifestè contrarium ostendat.* Alijs exemplis jam ostenderat singularium contradictionem, Vt, *Socrates est albus, Soc. n. e. a. &c. Iam singularibus missis,* Quod veró ad indefinitas attinet, inquit, Aristoteles *eas contradictoriè opponi negat, &c. Interim tamen certum est, has, e. g. fides est omnium, fid. non e. o. Purgatorium est. purg. non est, Corpus Christi latet in pane, Cop. Chr. non l. i. p. necessariâ & perpetuâ disiunctione opponi.* Vbi indefinitarū exempla adferri ex distinctione â singularibus & oppositione Aristotelis sententiæ neganti oppositâ evidenter *patet.* *In his autem quædam occurrunt singularium exempla, & sic â scopo, cui servire debent, aliena miscentur.* Vltimum exemplum, *homo est rationalis, homo non e. r. legitimum est.* Coetera, *quæ contra* d. Iac. Martini

adfert Zanakius, *non magnoperè fortaſſè ſtringunt, vt* alibi *deduci poterit.*

78. III. Duarum Vniuerſalium contradictio an legitima ſit? Aiunt Keckermannus & Scheiblerus, vt n. 45. *uiſum. Hæc contradicendi ratio vel ad materiã, vel ad Contravirtualem eſt limitanda,* vt c. l. *apparuit, Adeoq́.* formalis &generalis non eſt, ſed in multis materijs fallit. Keckermannus c.l. *duas contrarias perpetuò ratione veritatis pugnare ait, licet non ſemper ratione falſitatis. Ei reponet* Cl. la Martini c.l. *Cum in contrarijs jnterdum porſus nulla ſit veritas, ſed vtraq́; falſa ſit, quomodo ratione veritatis pugnare dici poſſint?* Pugna enim ratione veritatis jn eo conſiſtit, vt veritas opponatur falſitati. Vbi autē nulla jnuenitur veritas, quomodo opponi&pugnare dici poteſt? *Sic, Om. homo eſt doctus, Et Nullus homo doctus, Vtraq́; falſa eſt, neutra vera. Nec ergò ratione veritatis hæ ſecum pugnant.* Niſi falſum falſo hic repugnare dicatur, *non autem vero. Ita malum & malo, & bono opponi poteſt, bonum autem tantùm malo. Sic falſum & falſo & vero repugnat, verum autem tantùm falſo.* Ratione affirmationis& negationis contrariæ ſemper opponuntur, non ſemper ratione veritatis & falſitatis. Zanakius defenſor Keckermanni c. l. q. 2, *regerit, in illis, in quibus nulla reperitur veritas, non poſſe eſſe pugnam ratione veritatis* ſcil. poſitæ aut conſtitutæ, vel etiã vindicatæ aut vindicandæ, benè tamen ſublatæ & remotæ, vel oppugnandæ, quatenus duo falsa eandem veritatem oppugnare poſſunt. *Sic duo falſi doctores falſa docentes veram Eccleſiæ doctrinam oppugnare poſſunt.* Sed hæc parum ad ſcopum *proprium faciunt.* Pugnare ratione veritatis ſublatæ vel remotæ &oppugnandæ, *ratione propoſitionis eius dicitur,* quæ vera eſt

qu-

quæ est media aliqua inter contrarias, Vt in priore exemplo, quidā homo est doctus, qui: homo non est doctus, mediæ sunt, & veræ. Harum veritatem non ponunt duæ ista contraria, sed oppugnant. Et ita harum respectu veritatis ratione pugnare dici possunt. Sed non possunt ratione veritatis pugnare dici inter sese & sui ipsius respectu, *quasi duæ contrariæ jnter sese ratione veritatis depugnent, cum frequenter nulla jn illis reperiatur veritas. Hic autem sensus intenditur* â Keckermano, *qui contrarias jta ratione veritatis pugnare ait,* Vt nunquam sint simul veræ jnter se scilicet spectatæ, *hoc enim oppositio earum requirit.* Sibi enim & inter se *opponuntur, Et sic inter se ratione veritatis pugnare debebunt. At hoc esse nequit, cum frequenter nullā veritatem jn se habeant.* Sic duo doctores falsa docentes non pugnant jnter sese ratione veritatis, *cum nullam veritatem in suis sententijs habeant: Sed ratione doctrinæ veræ Ecclesiæ pugnare ratione veritatis dici possunt, jn hac enim veritas est, quam vterq; falsitate suâ oppugnat.* Alterum argumentum,] quod & Iac. Martini attribuit Zanakius, *quasi inter contrarias non semper vna affirmet, altera neget,* non est eius, sed mera peruersio mentis illius. *Cum manifestè ratione* affirmationis & negationis contrarias pugnare concedat p. 513. *Sed in istis affirmationibus & negationibus semper* aliquam veram esse, *vt jta ratione veritatis semper pugnare contrariæ dici possint, non concedit.*

79. V. Modalium Contradictio quomodo maximē legitimè expedienda? *Ex supra t. 17, 18. 50. traditis patet, generalem Contradicendi formam & hic valere. Vt, necesse est homi. esse animal, Non nec. e. h. e. a. Contingit hominem esse doctum, Non c. e. d. Homo contingenter est albus, Non*

homo cõ. t. a. *Vt* negatio ad modum & copulam feratur, & conſequenter ſuper totam propoſitionem affirmatam fundatur, eamq́; neget eodem retento ſenſu, coeteriſq́; oppoſitionis requiſitis omnibus paribus. *Et ita* Logicorum quidam *contradictionem modalium penes* modum *ſumendam aiunt, non* dictum, *quatenus præciſè modales ſunt.* Vt Scharfius l. 2, Log. c. 3. & 6. Cornel. Martini l. 1. d. anal: form. c. 4. Bacchius in vindic. pr. Cor. Ma, l. 1. c. 4. p. 316. 317. 336. Keckermannus c. l. Scheiblerus d. prop. c. 11. n. 37. Raconis p. 2. ſ. 4. q. Mendoza d. 4. ſum. t. 48. 49. a-lijq́; *Eſt manifeſtè* ipſius Ariſtotelis d. Interpr. c. 14. *Huius Enuntiationis, inquit, Poteſt fieri, negatio, j. e. contradictio hæc eſt.* Non poteſt fieri, *& huius, contingit, negatio eſt, Non contingit, &c* *Probaturq́; hoc facilè rationibus.* 1. Om. verus modus in. prop. modali eſt limitatio copulæ ſeu ratio, ſecundùm quam copula prædicatum attribuit ſubiecto, vel ab eo remouet. Vt d. 8. Log. t. 21. 22. dictum. Et conſequenter ex eo in modalibus oppoſitis affirmatio & negatio, veritas & falſitas judicatur & dependet. *Sed vnde affirmatio & negatio propoſitionis, veritas & falſitas dependet, jd inprimis jn contradicendo negari, negandoq́; tolli debet. E. & in contradictione modalium jnprimis* modus, vt determinatio copulæ, *& conſequenter copula, ac ſic tota propoſitio negari debet.* 2. Quia ſi ad dictum in Modali feratur negatio, *jmpedit negationem contradictoriam. Vt Græcos vincere Troianos contingit, ſi dictum neges, Græcos non vincere Toiranos* [contingit, non verè contradictorié *negas, cum vtrumq́; verum eſſe poſſit, ſed magis jmpedis contradictoriam negationem.* Veré autem contradictoriè negabis, ſi modum neges: Græcos vincere Troianos non contingit.

Vbi

Vbi prius *verum*, posterius *falsum est*, *Sed cui addita negatio contradictionem jmpedit, ei non addenda est illa. Impedit autem, si dicto adjiciatur. E. non illi addenda, sed* modo *& copulæ.* 3. Propositiones verè contradictoriæ nequeunt simul veræ vel falsæ esse, Vt præcedentibus *ostensum. Sed duæ modales secundùm affirmationem & negationem dicti opposita simul veræ vel falsæ erunt.* Vt, Socratem esse *doctum est necessum, Socratem non esse doctum est necessum, vtrumq́; falsum est.* Possibile est *Petrum sedere, Poss. est Petr. non sedere, vtrumq́; verum est. E. non verè contradictoriè opposita sunt, & consequenter negatio non ad dictum in modalibus sed modum pertinet.* Conf. t. 59.

80. *Diversum hic à quibusdam sentitur.* Iac Martini c. I. c. Keckem. *negationem dicti, non modi, affirmationem modalem negare statuit. Eò & jnclinat* Eustachius S. Pauli p. 2. dial. tract. 1. d. 2. q. 3. Si modo addatur *negatio, oppositionem quidem fieri*, sed non vt modalium propositionum, sed vt purarum, censent. *Vt, necesse est electos saluari, non nec. e. e. s. velut has opponi putant: Omnis homo est doctus, Non om. ho. e. doctus.* Si autem diactur, *Neces. est omnes electos saluari, & necesse Est quosdam electos non saluari, verè contradici, vniuersalis enim & particularis diuersa qualitatis contradictoriè opponatur, non contrariè aut alio modo.* In jnstit Logicis l. 3. c. 12. *eò jnclinat, vt negantes de dicto oppositas quidem facere statuat, sed non* præcisè contradictorias, sed subcontrarias, quæ simul veræ in materia contingenti esse queant, *Et ita* oppositione modalium de possibili & contingenti si dictum negetur, fieri, vt jnterdum vtraq; sit vera, quia possibilis & contingens ingenium particulariũ habeant, *velut & in puris propositionibus id procedat. Vt*

Quid

Quid. homo est doctus. Qu. ho. n. e. d. Sic & in modalibus *Possib. est hominem esse doctum, Poss. est hominem non esse doctum. Contingit hominem currere, Cont. hom. non currere.* Hoc modo de oppositione subcontraria sententia explicata *nostræ non contraueniet, qui non de quauis modalium oppositione, sed* Contradictoriâ tantùm *soliciti sumus, quam negatione modi, non dicti, formari contendimus. Si modus negetur in modali, negari eum censet, non vt modum, sed vt partem materialem, quatenus induat naturam prædicati: Vt, hominem esse animal est contingens. Hom. es. animal non est contingens.* Sed hic inter modales compositas & diuisas est distinguendum. In compositis *modus vt pars materialis negatur:* In diuisis *vt forma & aliquid ad formam pertinens, Et sic resoluendum: Homo contingenter est animal, Homo non Contingenter est animal,* Vt τὸ non super totam propositionem priorem negandam feratur. *Et hæc contradictio maximè formalis est.* Conf. §. 59.

81. Exemplum Iac. Martini, *Nec. est omnes electos saluari, Neces. est quos. elect. non saluari,* non habet veram Contradictionem modalis, vt modalis, sed magis, vt puræ, acsi dictum esset: *Om. electus saluabitur, Quid electus non saluabitur, quæ in puris Contradictio mediata est, Cuius immediata est, Non om. electus saluabitur.* Sed si modaliter *contradicendum esset,* Rectiùs, Non necesse est omnes electos saluari, contradiceretur, *hæc enim præcisè & immediatè negat id, quod opposita ejus affirmauerat, & in hoc opponendi modo* perpetuò verum â falso jn omni materiâ secerni, *siue contingens siue necessaria fuerit, poterit. Quod contradictionis proprium attributum est.* Ita Possib. est *omnem hominem esse doctum, Non poss. est om. h. e. d.* Contingit *hominem cur-*

*vere, Non contingit hom. curr. alterum semper verum, alterum falsum habebit, & esse ac non esse perpetuò sic secernent, In*ter quæ ratione affirmationis & negationis, veritatis & falsitatis, medium nullum jntercedere *potest.* V. t. 61. seq. Quidam *modos* jn vniuersales *diuidunt, vt necesse & impossibile, &* particulares, *vt contingens & possibile. Et modos vniuersales negatos contradictionem, dicta negata contrarietatem facere docent.* Vt Keckerm c. l. & Mendoza d. 4. sum. t. 51. Sed Vniuersalitas & particularitas *propositionum propriè loquendo à subiectis sumitur,* & signis quantitatum, quæ subiectis apponi solent, *Vt omnis, Nullus, quidam.* Modus autem in modali *ad formam propositionis propriè pertinet, ostenditq́,* quâ necessitate aut infirmitate *prædicatum cohæreat subiecto, non quâ vniuersalitate aut particularitate enuntiatum proponatur.* Deinde *& particularis aliqua propositio necessaria esse, modumq́, vt ipsi vocant, Vniuersalem habere potest. Vt necesse est quendam hominem esse animal, Impossibile est quendam hominem sensu carere, quæ tamen reuerâ particularis manet. Ita & propositio de modo particulari vniuersalis esse potest.* Vt Contingit *omnem hominem esse currentem,* Possib. est *omnem leonem esse flauum, nec tamen propositiones ob modum particulares dicuntur. Quod indicio est, Vniuersalitates & particularitates* non à modis propositionum, sed dictis pendere, *Indeq́ denominandas esse.* Conf. d. 12. Log. t. 21.

82. V. Compositis Enuntiationibus quomodo legitimè contradicendum? Solam contradictoriam oppositionem jn illis locum habere communis Logicorum est sententia, *eamq́ tum legitimè formari censent, cum negatio ad vinculum conjunctionis in eâ feratur,* vt tota compositæ

con-

conjunctio negetur, non verbi. *Vt, si dies est, nox non est. Non si dies est, nox non est. Aut homo es, aut brutum. Non aut homo es, aut brutum.* V. Scheiblerum d. propos. c. 5 a. 35.50.64.80.89. Dunamũ l. 2. Log. c. 5. Vrsinum 2. Dia. c. 5. q. 2. d. Iac. Martini l. 3. Instit. Log. C. 13. & prælect. Keckerm. l. 2. s. 1. c. 8. et in Pædi. Logic. l. 2. c. 9. Et Cen. 1. di. 3. q. 1. Fonsecam l. 3. dial. c. 14. Keckerm. l. 2. Log. s. 1. c. 8. Timplerum l. 3. Log. c. 2. q. 22. Alstedium l. 7. Log. harm. c. 18. Scharfium l. 2. Log. c. 8. Cor. Martini d. ana. form. c. 4. aliosq;. *Estq́ Communis Logicorum sententia. Adversus eam insurgit* ex Neotericis Bacchius in demonstr. veteris erroris Logici, vt vocat, circa enuntiationes coniunctas, *earumq́ contradictionem vt, & judicium de earum qualitate seu affirmatione & negatione* à copulâ verbali *sumendam esse contendit, non autem copulâ coniunctionis. Sic* hanc, *Si Cain est timidus, homicida est*, rectè negari *per hanc oppositam vinculi verbalis negationem: si Cain timidus, non est homicida. Hanc, aut dies est, aut nox, rectè ita negari: Aut dies est, aut non est nox. Pato & Philosophus fuit, & Christianus, rectè sic negari, Plato & Philos. fuit. & non fuit Christianus.*

83. *Ratione eiusmodi suam sententiam tueri nititur.* In quam Copulam in enuntiato conjuncto requisita copulæ Logicæ propriè sic dictæ cadunt, illa verissima in propositionibus coniunctis est copula, & consequenter judicium de earum contradictione est ex eâ sumendũ. Atqui in copulam verbalem, non conjunctionalem, in enuntiato coniuncto ista requisita cadunt. Ergo. &c. Maior patet, *de quo enim proprietates & requisita rei necessaria negantur de eo & res ipsa negatur.* Minor probatur; *Requisita veræ copulæ Logicæ sunt,* 1. Per se esse *significatiuam rei vel modi ali-*

alicuius. 2. Per se *refusiuam & vnitiuam entis vel modi.* 3. *R. modi cuiusdā essendi ad aliud ens esse. cum quo aliquid combinet & ita enuntiationē constituat.* 4. Per se *terminatiuā qualitatis in enuntiato esse, ex quo per se primò & immediatè de qualitate affirmationis & negationis, item contradictionis in propositione judicetur.* 5. Per se *notam eorū esse, quæ de altero dicuntur. Hæc requisita* omnia copulæ verbali, non autēconjunctionali *in prop: compositis competunt.* 1. τό est *posterius in hoc, si Cain est timidus, est homicida, per se significat. est enim verbum. Nomen a. & verbum Logicè significant, Cætera tantum consignificant, Vt syncategoremata, pronomina, conjunctiones, & similia.* 2. Hoc est *per se vnit homicidam Caino timido, tanquam subiecto. Per hoc enim expressa fit prædicatio alicuius de aliquo vel expressio rei significatæ de subiecto.* 3. Idem *rem prædicatā, homicidium, ad subiectum, Cainum, refundit, vnde & prædicatū formale dicitur, & materiali contradistinguitur, quod id nondū facit.* 4. Idem *qualitatem primò & per se terminat, vt ex eo solo contradictio relaceat. Ita hanc, si Cain est timidus, est homicida, nego per copula verbalis negationem, si Cain est timidus, non est homicida. Nam vt* affirmatio prioris penes copulam verbalem erat, *τὸ* est *in consequenti, quod homicidam annectebat antecedenti: Ita* posterioris qualitas penes eandem *residet, ex eaq; negatio ejus formari & iudicari debet. Et licet τὸ non particula si præfigatur, sensus eius tamen & virtus ad est membri consequentis respicit, vt illud negetur consequi ad antecedens. Secus prædicatum à subiecto nunquam vere diuidetur, Quod vera negatio facere debet.* 5. Idem etiam est *nota eorum, quæ prædicantur, semper enim verbum significat id, quod prædicatur. Tò est autem verbum Logicum in propositione esse omnes largiuntur. Et jmpor-*

tat compositionem, quâ prædicatum componitur cum subiecto, & ita prædicatum formale ac actuale euadit. Quod autem tale, nota eorum, quæ prædicantur, est.

84. Nihil autem horum copula conjunctionis efficit. Coniunctio *enim omnis* 1. Non per se *significatiua, sed consignificatiua tantùm est, ex se non nisi annexiuam & ordinatiuam vim in enuntiato obtinet.* Annectit vel copulando, *ut Christus mortuus est & resurrexit,* vel disjungendo, *vt, aut dies est aut nox.* Ordinat conditionate vel rationaliter *aliquid inferendo. Vt si asinus volat, habet pennas. Si homo est, Ergo animal est.* 2. Ex se non ens aliquod *vel modum quendam essendi unit, sed sententiam tantùm & voces eum in finem, vt compositio enuntiationum simplicium potentiâ plurium fiat. Et licet consequenter per sententias & voces res intelligantur, quæ sibi vniuntur:* Vnitio tamen rerum vt res sunt, non à conjunctionibus, sed copula verbali perficitur & dependet. *Et nisi hæc adesset, nunquam per solas conjunctiones res rebus annecterentur, sed orationes saltem orationibus, & voces vocibus.* 3. Ex se etiam non ens aliquod ad aliud ens refundit, *cum non ens enti vniat, consequenter nec ens ad ens refundere queat. Refundere enim ens ad ens consequens vniendi ens cum ente est. Conjunctiones autem non entia vniunt, sed voces tantùm & sententias. Has etiam ad sese refundunt.* 4. Nec coniunctiones *qualitatem enuntiationum per se & immediatè terminant, hoc enim eorum est, quæ verè vniunt res, easq́ ad sese refundunt.* 5. Nec Per se *nota eorum sunt, quæ prædicantur, quæ ex se non significant, sed tantum consignificant:* Nec tàm Logicè voces copulæ & vinculorum capiendæ *sunt, cum Conjunctiones copulæ dicuntur,* quám Grammaticè, quia communes, generales, & vulga-

vulgares copulationes sunt, *quæ certam enuntiati speciem constituant*, compositum, *illudq́ ab illa distinguant, vt simplici:* *Non autem Logicæ copulæ iudicij sunt*, ex quibus judicium affirmationis & negationis, ac consequenter contradictionis legitimé desumendum sit. *Compositorum enuntiatorum quasi formæ constituentes & distinguentes sunt, quomodo & particulæ* exponibiles *exponibilium*, comparatiuæ *comparatiuarum, quibus illæ constituuntur, ac á coeteris propositionibus non exponibilibus & non comparatiuis distinguntur, formæ sunt, nec* tamen pro legitimis copulis judicij *istæ statim particulæ æstimantur, quibus affirmatio earum & negatio, & consequenter* Contradictio, *judicari debeat.*

85. *Vnde consequenter* pro Bacchio *vlterius sic argui possit:* 1. Qualis est ratio particularum exponibilium & comparatiuarum in exponibilibus & comparatiuis, talis & conjunctionum jn compositis. Vt illæ *enim peculiarem velut enunctiati formam constituunt, sic & hæc.* At illæ non in istis propositionibus veræ copulæ judicij Logici, vnde affirmationes earum & negationes, & consequenter contradictiones judicari debeant, sed â copulis verbalibus in illis contentis hoc desumendum. *Vnde negationes non super solam particulam exclusiuam vel comparatiuam, sed* totam propositionem *feruntur, quarum sensum verum esse negant, Vt* §. 50. *patuit. Vt solus homo est leo, Non solus homo est leo, vel solus homo non est leo, non tantùm solus negatur esse leo, sed omninò totum illud. solus homo est leo, verum esse negatur. Sic. Qualis herus, talis seruus, negatur per hoc, Non qualis herus, talis est seruus, Vbi non solum super particulas qualis & talis* negatio *fertur, sed super* totum enuntiatum, *quod verum esse negat, vt etiam hoc sensu procedere possit:*

Qualis est herus, talis non est seruus, Qualis est pastor, tales non sunt oues, &c. E. nec conjunctiones in compositis veræ copulæ Logicæ sunt. 3. Qualis ratio particularum quantitatis in vniuersali & particulari propositione est, talis & conjunctionum in composita. Vt enim illæ peculiares propositionum formas constituunt, quas inde vniuersales aut particulares vocamus: Sic & hæ, quæ inde compositæ dicuntur. Sed illæ copulas veras judicij Logici circa affirmationes aut negationes non constituunt, *sed quantitatum in illis sunt signa, Affirmationem & negationem à copulis verbalibus censere & sumere oportet.* E. nec conjunctiones in compositis id sunt, *sed signa compositionis in enuntiato sunt. Et sic affirmatio & negatio horum aliundè censenda erit, copulâ nempè verbali consequens antecedenti annectente. Quod erat demonstrandum.*

86. Sic ille de Contradictione compositarum *Philosophatur.* Communis Logicorum sententia hactenus *noppositum fuit, vt ex* authoribus §. 82. *allegatis patet. Et ipse* Bachius *communi sententiæ alio in loco subscripsit.* Libro 1. vindic. pro anal. Log. Corn. Martini c. 4. t. 3. *apertè: In oppositione Contradictoriâ compositarum, ait,* immediatè neganda est conjunctio, ita vt in copulatiuâ conjunctione conjunctio copulans, in disjunctiuâ conjunctione conjunctio disiungens, in conditionali conjunctio conditionalis negetur, *nequaquam verò ipsæ Enuntiatorum horum partes, h. e. prædicata de suis subjectis. E. g. Non & justus est Magistratus & misericors, h. e. non est verum, quod & justus Magistratus, & misericors sit. Non aut dies est, aut nox, h. e, non est verum, aut diem aut noctem esse, sed tertium dari potest, crepusculum.* Postea: Si contradictio fieri de-

debet in compositis enunciationibus, *neq; partes remotæ materiales, h. e. subjecta & prædicata simplicium enunciatorum, neq; proxima, h. e. enunciationes simplices, neq; compositio materialis & partialis*, sed vnicé ac solũ & præcisé partes formales principales & compositio formalis & totalis neganda est. Nam si hæc non negetur, aut nulla fuerit in compositis enuntiationibus negatio, aut ad compositas, vt tales sunt, non pertineat. Vt si enuntiationes simplices negentur, *quæ in se considerata negantes esse possunt stante affirmatione compositarum. V. g. Et justus non est Magistratus, & misericors non est, aut dies est, aut nox non est.* Itaq; sola, sola inquam, compositio simplicium enuntiationum negari debet, videlicet conjunctio. Sic ille *alibi in hac materia.*

87. *Addit etiam pro hac sententiâ* argumentum: In quo tota vis compositionis, affirmationis & negationis enuntiationum coniunctarum sita est, id in contradictione earundem est negandum. At in coniunctione formali tota vis compositionis, affirmationis *& negationis enuntiationum compositarum sita est.* E. illa coniunctio in *Contradictione earum neganda est.* Minor *probatur, Nam talis coniunctio est copula, quæ se habet per modum formæ seu differentiæ, cujus est constituere, componere ac separare, distinguere, ac vnire, quæ si affirmetur, tota tollitur soluiturq; ac separantur enuntiationes simplices, ex quibus composita est facta, haud secus ac in simplicibus copulâ est negatâ separatur prædicatum à subiecto. Hoc argu: ille vtitur.* Vlterius sic argui potest, 2. Quod formæ loco est in propositione, ab eo affirmatio & negatio propositionis, & sic contradictio sumi potest. *Hac enim proprie ad formam enuntiati, & sic totum Enuntiatum tollendum pertinet. Sed coniunctiones formæ loco in compositis sunt, faciunt enim per illas constitui essentia-*

 liter

liter compositas, quidditatiuè definiri, & à non compositis per has distingui, quod formæ, quæ definiri & distingui dare solem, propriū est. E. ab his affirmationes & negationes, *& consequenter contradictiones compositarum sumi & judicari possunt.*

88. 3. Quod est copula verbalis in propositione simplici, hoc conjunctionis in compositâ. *Per has enim copulas distinguuntur, & in suo distincto esse constituuntur. Sed copula verbi in simplici est in, vnde affirmatio ejus & negatio pendet, & consequenter æstimatur contradictio, vt communiter conceditur. E. & copula conjunctionis id erit in compositâ, & consequenter Contradictio ab hac affirmatâ & negatâ æstimanda erit.* 4 Quod in compositis connexionem extremorum præstat, id verum ejus vinculum & copula est. *Hoc enim copulæ proprium est, vt ex simplici propositione patet. Sed connexio conjunctionem extremorū præstat. Hinc enim & composita dicitur, & talis vel talis composita dicitur, vt disjunctiua, connexiua, copulatiua, vel discretiua.*

5. Quod compositæ propositionis vnam speciem ab alia distinguit, *merito copula ejus formalis & principalis æstimatur. Hoc enim inter coetera & copulæ facere solent. Ita affirmans à negante distinguitur, quod copulam affirmantem aut negantem habeat: pura â modali, quod copulam absolutam a. modificatam habeat, & consequenter. At non copula verbalis,* Sed solius conjunctionis vnam compositæ speciem ab alterâ distinguit. *Sic copulatam, cujus conjunctio est copulata, disjunctiua, cujus copulatio disjunctiua, & connexiua, cujus vinculum connexiuum, distinguit, & harum copulæ conjunctiuæ has à priori distinguunt. E. meritò copula Conjunctionis pro principali & formali in compositis habetur, & sic affirmatio earum ac negatio jure inde æstimabitur.* 6. Quod rei esse largitur

largitur, etiam consequentia istius esse largitur. *Secundum illud: Dans formam dat consequentia formam. Sed copula conjunctionis prop. composita dat esse, Quod* Bacchius ipse p.11.12. 18. demonstr. suæ concedit. *E. & consequens istius esse, affirmationem & contradictionem ejus. Hæc enim aut ipsæ forma propositionum sunt, aut proximè eas consequuntur, cum in ipso formali enuntiatorum affirmari & negari imbibatur. Et sic negationem composita licitè à vinculo compositionis Logicè judicabimus.*

89. Quid circa hæc *sentiendum, & quomodo* vtraq; *sententia* sano sensu *veritatem aliquam contineat,* sequentibus *patere potest.* 1. Affirmatio & negatio comPositorum enunciatorum & ex vinculo conjunctionis, & vinculo verbali simul incluso dependet, *nec hic vnum vinculum aut opponendum alteri, aut vni affirmatio & negatio enuntiati ita* exclusiuè *adscribenda, vt ab altero prorsus secludatur.* Ratio est, *quod compositum enuntiatum constet ex simplicibus copulâ conjunctionis inter se connexis. Non ergò hic prorsus copula* verbalis *respui debet, sed nec copula conjunctionis insuper haberi, sed* vtraq; quantum ad affirmationem & negationem, *veritatem & falsitatem, attendi. E. g. si dicam, Christus & mortuus est & resurrexit, copula coniunctionis copulatiua hic diuersa membra annectit, sed affirmationis ratio estã in verbo consequentiumembri, resurrexit est, quod affirmatiuè antecedenti annectitur, quod si negatiuè annecteretur, jam copula coniunctionis sola affirmationem propositionis non expediret, sed negans esset. Christ. mortuus est, & non resurrexit.* Negaret enim consequens antecedenti nexum esse. *Sic, si dies est, nox non est, negat, quia consequens antecedenti junctum esse negat. Iam hæc junctura vt affirmetur,* hic

copulâ conjunctionis & verbali opus est. Conjunctionis, *vt in composito enuntiato id negetur. Sine hac non est compositum enuntiatum.* Verbali, *quia in composito simplicia continentur, ex quibus componitur, & in quæ resoluitur, e quæ enuntiata copulâ verbali constant, quâ in membris suis absoluuntur. Quæ nisi adesset, ne compositum quidem axioma formari posset.* Et hactenus malè opponuntur copula verbi & conjunctionis, *quæ subordinari debent in eo, in quo vtraque concurrit.* Altera primo & immediatè; altera secundó & mediatè, *ac consequenter, propter simplicia, quæ simul in composito continentur.*

90. 2. Verissimè negatur propositio composita, si connexio consequentis ad antecedens jn eà negatur, *siue id per negationẽ copulæ conjunctionis, siue verbalis expediat.* Nam & hæc *negata negationem consequentis cum antecedente jnterdum jmportare potest. Vt, si deus est iustus, etiam est misericors,* negatio & hoc modo *fieri potest, Non si deus est justus, etiam est misericors,* Et hoc, *si deus est justus, non statim est misericors.* Et hoc, *Non sequitur, si deus est justus, quod etiam sit misericors:* Vel, *hæc connexio, si deus iustus, etiam est misericors, falsa est & non valet.* Sensus in *his omnibus eodem recidet, & vis negationis ad conexionem duorum jstorum membrorum negandam fundi debet, jnq; eâ tollendâ radicari, Quidquid de modo enunciandi sit, quo negationem proponas. Sic, si homo peccat, damnabitur,* Negatur & hoc modo: *Non si homo peccat, damnabitur,* & hoc: *Si homo peccat, non statim damnabitur.* Et hoc: *Non sequitur, si homo peccat, quod statim damnetur:* Vel, *hæc consequentia, si homo peccat, damnabitur, non valet.*